

‘Quickscan natuurtoets Deventrade Bergweidedijk, Deventer’

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

COLOFON

Titel: **'Quickscan natuurtoets Deventrade Bergweidedijk, Deventer'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 08328

Status: Conceptrapport

Datum: 15 december 2008

Auteur: Ing. J.G. Lindenholz

Eindredactie: Ing. M van der Sluis & drs. I. Veeman

Veldonderzoek: Ing. J.G. Lindenholz

Opdrachtgever: Gemeente Deventer

Contactpersoon: Mevr. J.L. van den Bosch-Koster & dhr. M. Uddink

---

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64
F: 038 423 64 65
I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2008)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2008). Quickscan natuurtoets Deventrade Bergweidedijk, Deventer; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 08-328. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	2
1.2	Situatie.....	2
1.3	Algemene opzet en werkwijze.....	3
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	4
2.3	Nota Ruimte	6
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	8
3.1	Methode.....	8
3.2	Flora.....	8
3.3	Zoogdieren.....	9
3.4	Broedvogels.....	10
3.5	Amfibieën.....	11
3.6	Reptielen	12
3.7	Vissen	13
3.8	Ongewervelden.....	13
4	Geraadpleegde bronnen	15

Bijlagen

I	.....	Soortenlijst
II	.....	Wettelijk kader
III	.....	Potentieel leefgebied Waterspitsmuis
IV	.....	Methodiek onderzoek Waterspitsmuis
V	.....	Inventarisatiekaart broedvogels
VI	.....	Inventarisatiekaart vissen

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Deventer (contactpersoon Mevr. J.L. van den Bosch-Koster) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de vestiging van het bedrijf Deventrade aan de Bergweidedijk te Deventer. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op een éénmalig veldbezoek op 11 november 2008 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat zij geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde natuurmonumenten of EHS.

Volgens de conceptkaart herbegrenzing EHS is het plangebied gedeeltelijk aangewezen als bestaand bos- en natuurgebied buiten de EHS. Van de gemeente wordt verlangd dat zij haar ruimtelijk beleid richt op het instandhouden van natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied is gelegen aan de rand van een bestaand bedrijventerrein en bestaat uit een bosperceel en twee paardenweides. Oppervlaktewater is aanwezig in de vorm van twee poelen welke restanten zijn van een oude rivierarm van de IJssel. Bebouwing is, met uitzondering van twee kleine paardenschuurtjes, niet aanwezig.

Uit de natuurtoets komen de volgende zaken naar voren:

- In het plangebied zijn minimaal tien exemplaren van de laag beschermde plantensoort Brede wespenorchis aangetroffen. Overige beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst zijn niet te verwachten. Voor de laag beschermde Brede wespenorchis geldt in voorliggende situatie automatisch vrijstelling annex art. 75 van de Flora- en faunawet;
- Potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen ontbreken. De voorgenomen plannen hebben ook geen nadelige gevolgen voor mogelijk aanwezige vlieg- en/of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- In het plangebied is potentieel geschikt leefgebied van de strikt beschermde Waterspitsmuis aanwezig (zie bijlage III). Verder zijn langs de randen van het plangebied vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten;
- In het plangebied zijn algemeen voorkomende broedvogelsoorten van met name bos en struweel te verwachten;
- Het voorkomen van de strikt beschermde soorten Kamsalamander, Knoflookpad en Rugstreeppad is niet uit te sluiten in het plangebied. Daarnaast zijn laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Bastaardkikker, Kleine watersalamander en Gewone pad zijn voorplantend en overwinterend te verwachten in en in de nabijheid van de poelen;
- De middelhoog beschermde – ontheffingsplichtige – vissoort Kleine modderkruiper is aangetroffen in een poel;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is voor flora, vogels, reptielen, ongewervelden en laag beschermde zoogdieren en amfibieën niet aan de orde;
- Wanneer de poelen worden gedempt of anderszins worden beïnvloed zal schade optreden aan Kleine modderkruiper. In dat geval is het aanvragen van een ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk en dienen mitigerende maatregelen te worden genomen;
- Wanneer de betreffende poel en oeverzone (zie bijlage III) schade ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden is aanvullend onderzoek naar het voorkomen van Waterspitsmuis is noodzakelijk. De beste periode hiervoor is september/oktober;
- Indien de poelen worden gedempt of anderszins schade ondervinden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden is het noodzakelijk om aanvullend onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van Knoflookpad, Kamsalamander en Rugstreeppad. Aanvullend onderzoek naar Knoflookpad en Kamsalamander dient in de periode half april – begin juli uitgevoerd te worden en onderzoek naar Rugstreeppad half april – half juni;
- Verstoring van broedvogels dient te allen tijde voorkomen te worden. Dit houdt op deze locatie in dat in elk geval met de werkzaamheden gestart moeten worden buiten de periode van 15 maart tot 15 juli. Als blijkt dat geen

vogels broedend aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de plannen, kunnen de werkzaamheden ook binnen deze periode opgestart worden. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Deventer (contactpersoon Mevr. J.L. van den Bosch-Koster) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de vestiging van het bedrijf Deventrade aan de Bergweidedijk te Deventer.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden de mogelijke consequenties in beeld gebracht van de herontwikkeling van de locatie en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

De betreffende locatie is gelegen aan de rand van een bestaand bedrijventerrein en ligt aan de Bergweidedijk in Deventer. In de huidige situatie bestaat de locatie uit een bosperceel en twee paardenweides. Oppervlaktewater is aanwezig in de vorm van twee poelen, welke restanten zijn van een oude rivierarm van de IJssel (Leest *et al.* 2005). Bebouwing is, met uitzondering van twee kleine paardenschuurtjes, niet aanwezig.

De situering van de locatie is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Kaart met de situering van het plangebied binnen het rode vlak (kaartbron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op één locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om eventueel tot een ontheffingsverlening in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden – tezamen ‘Natura 2000-gebieden’ genoemd – en Beschermde Natuurmonumenten.

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/ of ander soorten. Plannen of projecten in of in de nabijheid van een Natura 2000-gebied die van negatieve invloed kunnen zijn op de instandhoudingsdoelstellingen, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’

Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’ kwalificeert zich zowel onder de Habitat- als onder de Vogelrichtlijn. Uiterwaarden IJssel is gelegen ten westen van het plangebied op een afstand van circa 550 meter. Tussen het plangebied en de Uiterwaarden IJssel liggen ondermeer een aantal bedrijven en diverse infrastructuur.

Habitatrichtlijngebied

Onder de Habitatrichtlijn is ‘Uiterwaarden IJssel’ aangemeld voor diverse habitattypen (zie tabel 1). Daarnaast zijn voor meerdere diersoorten instandhoudingsdoelstellingen opgesteld te weten Bittervoorn, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en Kamsalamander.

Tabel 1: Habitattypen waarvoor ‘Uiterwaarden IJssel’ is aangemeld onder de Habitatrichtlijn (Ministerie van LNV 2007).

Code	Habitatype	Code	Habitatype
H3150	Meren met Krabbenscheer	H6430	Ruigten en zomen
H3260	Beken en rivieren met waterplanten	H6510	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
H3270	Slikkige rivieroever	H91E0	Vochtige alluviale bossen
H6120	Stroomdalgraslanden	H91F0	Droge hardhoutoibossen

Vogelrichtlijngebied

'Uiterwaarden IJssel' is een belangrijk broedgebied voor vogelsoorten van natte, ruige graslanden (Porseleinhoen, Kwartelkoning) en drijvende waterplantenvegetaties (Zwarte stern). Daarnaast is het van belang voor soorten van bosrijke watergebieden met voldoende vis (Aalscholver, IJsvogel). Tevens is het gebied belangrijk als rust- en foerageergebied voor Aalscholver, Kleine zwaan, Wilde zwaan, Kolgans, Smient, Slobeend, Tafeleend, Nonnetje, Meerkoet, Kievit, Grutto en Reuzenster en van belang voor Fuut, Grauwgans, Krakeend, Wintertaling, Wilde eend, Pijlstaart, Kuifeend, Scholekster en Tureluur. Voor Wilde zwaan, Kolgans, Kievit en Grutto is 'Uiterwaarden IJssel' één van de belangrijkste gebieden in Nederland.

Effectbeoordeling

Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel' ligt op een afstand van minimaal 550 meter van het plangebied. In het tussenliggende gebied liggen onder andere een druk bereden N-weg, enkele bedrijven, een autosnelweg en diverse groenstructuren (zie figuur 2).

Figuur 2: Kaart met de ligging van het plangebied (rode vlak) ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel' (gele vlak) (kaartbron: Min. van LNV).

Geen van de kwalificerende habitats is aanwezig in het plangebied of de directe omgeving. Tevens zijn geen negatieve effecten te verwachten op deze habitattypen. In het plangebied is wel de kwalificerende habitatsoort Kleine modderkruiper aangetroffen (zie hoofdstuk 3.7) en komt mogelijk Kamsalamander (zie hoofdstuk 3.5) voor. Vanwege de afwezigheid van een open waterverbinding zijn voor Kleine modderkruiper geen uitwisselingsmogelijkheden aanwezig. Gezien de tussenliggende barrières is tevens geen uitwisseling van Kamsalamander te verwachten tussen het plangebied en Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel'. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Kleine modderkruiper en Kamsalamander zijn daarom als gevolg van de voorgenomen plannen niet te verwachten.

Gezien de terreingesteldheid van de planlocatie, met name bosschage, in combinatie met de verstoring die reeds uitgaat van het bestaande bedrijventerrein, is het plangebied niet van waarde voor de betreffende

Vogelrichtlijnsoorten.

Gezien de afstand en de tussenliggende barrières –die reeds voor verstoring zorgen– zal Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’ naar verwachting geen negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema’s waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd.

De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het leven geroepen en worden ganzen-foerageergebied en weidevogelgebied aangewezen.

De EHS kent een specifieke bescherming en ingrepen die de wezenlijke kenmerken of waarden ervan aantasten worden niet toegestaan. Zowel ingrepen in bossen en natuurgebieden als ingrepen in de omgeving van deze gebieden dienen beoordeeld te worden op mogelijke schadelijke effecten zoals areaalverlies, verstoring en versnippering.

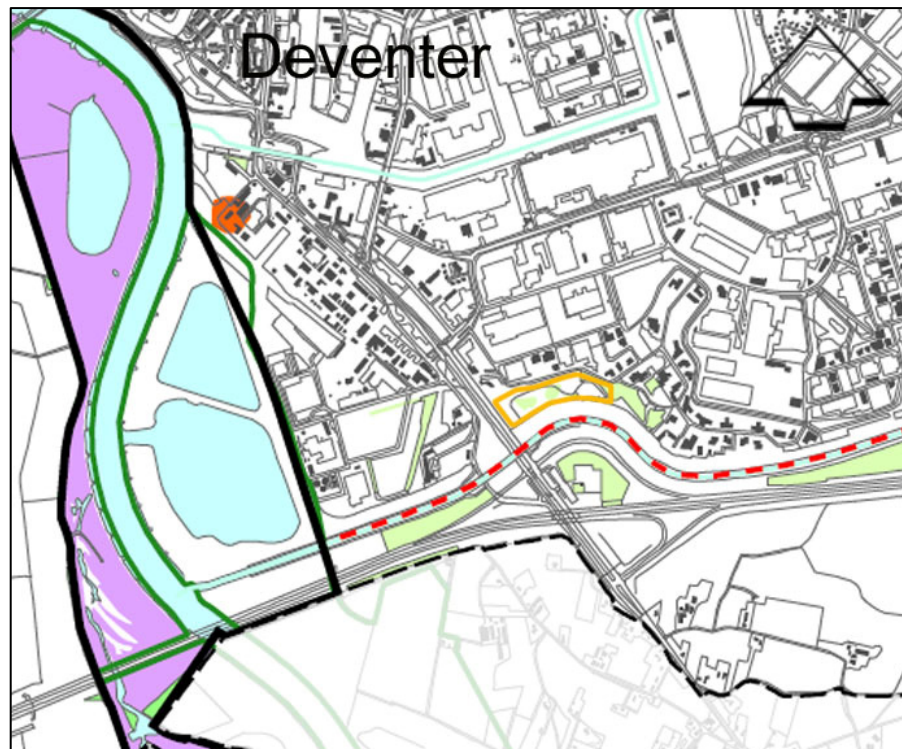
De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is door de Provincie Overijssel weergegeven op de plankaart 3 – Natuurbeleidskaart – behorend bij Streekplan Overijssel 2000+. Op de kaart van Groenloket Overijssel zijn de functies van de EHS weergegeven. Daarnaast is Provincie Overijssel momenteel bezig met het herbegrenzen van de EHS. De conceptkaart van deze herbegrenzing is op 11 september 2007 door gedeputeerde staten vastgesteld (Provincie Overijssel 2007).

In figuur 3 (pagina 6) is een uitsnede te zien van de conceptkaart met de herbegrenzing van de EHS. Op deze kaart is weergegeven wat – volgens het vigerend Streekplan Overijssel 2000+ – de huidige buitengrens van de EHS (zwarte lijn) is. Deze buitengrens loopt nagenoeg gelijk met de grens van Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’, liggend op een afstand van circa 550 meter van het plangebied. In het plangebied zelf en direct grenzend aan het plangebied zijn bestaande bos en natuurgebieden buiten de EHS aanwezig (zie ook onder het kopje ‘Natuur buiten de EHS’).

Als gevolg van de voorgenomen plannen verdwijnen geen gebieden die onderdeel zijn van de EHS. Tevens zijn, gezien de aard van de voorgenomen ingreep, de afstand en de tussenliggende barrières geen negatieve effecten op het functioneren van de EHS te verwachten.

Figuur 3: Overzichtkaart met de ligging het plangebied (gele vlak) ten opzichte van de EHS (bron kaart: Provincie Overijssel 2007).

Legenda

Licht groen = bestaand bos- en natuurgebied buiten de EHS

Donker groen = bestaande natuur binnen de EHS;

Roze = nieuwe natuur;

Rood gestreepte lijn = vervallen ecologische verbindingzone;

Zwarte lijn = te vervallen buitengrens EHS (uit Streekplan Overijssel 2000+).

Natuur buiten de EHS

In het Streekplan Overijssel 2000+ (Provincie Overijssel 2008) wordt waardevolle natuur buiten de EHS aangegeven als weidevogel- en/of ganzengebieden en andere gebieden met natuurwaarden.

Het streekplanbeleid is er op gericht om de condities in die (weidevogel- en ganzen-) gebieden te handhaven voor de instandhouding van weidevogel- en ganzenpopulaties (waterpeil, openheid en rust). Hoewel dit op basis van vrijwilligheid gebeurt, wordt van de gemeente verlangd dat zij haar ruimtelijk beleid richt op het instandhouden van natuurwaarden buiten de EHS.

Het plangebied heeft binnen het provinciaal beleid geen status als 'weidevogelgebied' of 'ganzengebied'. Wel is het plangebied volgens de conceptkaart met de herbegrenzing van de EHS (Provincie Overijssel 2007) deels aangewezen als bestaand bos- en natuurgebied buiten de EHS (zie figuur 3).

Als gevolg van de voorgenomen plannen zal een deel van dit bestaand bos- en natuurgebied verdwijnen. Van de gemeente wordt verlangd dat zij haar ruimtelijk beleid richt op het instandhouden van natuurwaarden buiten de EHS. Aangezien de herbegrenzing van EHS nog niet definitief is, is het momenteel nog onduidelijk wat het beleid hier ter plaatse inhoud.

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Op 11 november 2008 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens het bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) die ontheffingsplichtig zijn. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: hogere planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie "geraadpleegde bronnen") en 'expert judgement', een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een soortenlijst is opgenomen in bijlage I. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage II.

3.2 Flora

Het kilometerhok (X209/Y472) waarin het plangebied is gelegen, is op vaatplanten goed onderzocht (Natuurloket, 20 november 2008). Uit dit kilometerhok zijn drie laag beschermde plantensoorten en is één Rode Lijst plantensoort bekend. Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied minimaal 10 exemplaren van de laag beschermde plantensoorten Brede wespenorchis (FFW tabel 1) aangetroffen. Mogelijk komt de laag beschermde Gewone Dotterbloem voor in de oever van de nabij gelegen Schipbeek. Zwaarder beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden gezien de terreingesteldheid ook niet in het plangebied verwacht. Voor laag beschermde plantensoorten geldt automatisch een vrijstelling van verbodsartikel 8 en 13 van de Flora- en faunawet, zodat het aanvragen van een ontheffing voor flora niet aan de orde is.

In het bosperceel zijn in de boomlaag, naast de dominerende soort Schietwilg, ook Ruwe berk, Wintereik, Fladderiep en Eenstijlige meidoorn aanwezig. In de struik- en kruidlaag zijn onder andere de soorten Hondsdraf, Grote brandnetel, Hop, Kornoelje en Gewone braam aangetroffen. Langs de bosrand is een ruige zoom aanwezig met Gewone Braam, Grote berenklaauw, Gewone smeewortel, Kruldistel, Wolfsmelk en Kropaar. Aangetroffen soorten duiden op vochtige enigszins voedselrijke omstandigheden.

In de paardenweiden zijn soorten aangetroffen die kenmerkend zijn voor voedselrijke omstandigheden. Aangetroffen soorten zijn onder andere Canadese fijnstraal, Ridderzuring, Grote weegbree, Kruipende boterbloem, Witte dovenetel, Grote brandnetel, Kropaar en Vlinderstruik.

In de oeverzone van de poelen zijn soorten aanwezig die duiden op vochtige en voedselrijke omstandigheden zoals Vogelwikke, Watermunt, Gewone smeewortel en Moerasvergeet-mij-nietje.

→ *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.*

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Alle aanwezige bomen zijn gecontroleerd op vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (holten, vrije aanvliegmogelijkheden). Dit onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van een overdag uitgevoerde visuele inspectie. Hierbij zijn geen holten, spleten, scheuren of loszittend bast aangetroffen die kunnen dienen als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. Het voorkomen van boombewonende vleermuizen kan daarom worden uitgesloten in het plangebied.

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig die mogelijkheden biedt voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Geconcludeerd kan worden dat tevens geen vaste verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten aanwezig zijn in het plangebied.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Het plangebied vormt geen onderdeel van een belangrijke, onmisbare vliegroute, omdat geen lijnvormige structuren aanwezig zijn. De inrichtingsplannen geven daarom geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen.

Potentieel foerageergebied

Het plangebied wordt mogelijk als foerageergebied gebruikt door enkele vleermuissoorten. Echter, foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Hiervan is in deze situatie geen sprake omdat er voldoende alternatieve locaties zijn in de omgeving.

→ *Omdat geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en er geen aantasting plaatsvindt van (potentieel) belangrijke vliegroutes en foerageergebied is er als gevolg van de beoogde plannen geen schade te verwachten op vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen hier niet aan de orde.*

Waterspitsmuis

In het plangebied is potentieel leefgebied aangetroffen voor de strikt beschermde Waterspitsmuis (FFW tabel 3). Geschikt biotoop is aanwezig in de vorm van kruidenrijke oevers langs oppervlaktewater (zie ook tekstvak op de volgende pagina).

In bijlage III is een kaart opgenomen waarop de betreffende locatie is aangegeven. Wanneer deze locatie als gevolg van de voorgenomen plannen wordt aangetast, dient door middel van aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of Waterspitsmuis al dan niet voorkomt (zie bijlage IV voor de wijze waarop het onderzoek plaatsvindt).

Biotoop Waterspitsmuis

Waterspitsmuis komt voor rond zuiver, niet te voedselrijk water met watervegetatie en begroeide oevers. Poelen, natuurlijke vijvers, rivieren, snelstromende (bos)beekjes, moerassen en moerasbossen, rietlanden, elzenbroekbossen, kruidenrijke oevervegetaties vormen vaak geschikte biotopen. Ook een goed ontwikkelde struikvegetatie in de buurt behoort tot één van de biotoopvereisten. Waterspitsmuizen jagen ook in andere biotopen in de omgeving van water.

Bron: www.minlnv.nl

- *Het voorkomen van de strikt beschermde Waterspitsmuis is te verwachten in (of mogelijk net buiten) het plangebied. Indien de betreffende locatie wordt aangetast als gevolg van de voorgenomen plannen is aanvullend onderzoek noodzakelijk om het voorkomen van Waterspitsmuis vast te stellen dan wel uit te sluiten.*

Overige zoogdieren

In het plangebied is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld, namelijk Veldmuis, Aardmuis, Bosmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis, Haas, Egel en Mol. Mogelijk komt ook de niet beschermde soort Bruine rat voor.

- *Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 en 11 uit de Flora- en faunawet geldt.*

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat – geminimaliseerd worden door het plangebied bouwrijp te maken buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.4 Broedvogels

Aangezien slechts één veldbezoek is uitgevoerd, dat bovendien buiten het broedseizoen plaats vond, kan slechts een inschatting gemaakt worden van de broedvogelssamenstelling. Van Zwarte kraai is een nest aangetroffen. In het bosperceel en in de bosrand broeden naar verwachting verder alleen algemene soorten van bos en struweel.

Jaarrond ontheffingsplichtige broedvogels

Door het Ministerie van LNV is in 2006 de 'Handreiking Flora- en faunawet' opgesteld, waarin is aangegeven van welke vogelsoorten de nestplaatsen en hun functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Voor schade aan of het verstoren van nestplaatsen en/of de functionele omgeving van deze soorten is het noodzakelijk om een ontheffing annex artikel 75C van de Flora en faunawet aan te vragen. Het betreft in functie zijnde nesten van een aantal regelmatig voorkomende broedvogels als Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht en nesten van in bomen broedende roofvogelsoorten. Een verdere aanvulling op deze lijst wordt momenteel overwogen voor de soorten (Blauwe reiger, Raaf, Zwarte kraai, Roek, Gierzwaluw, Huiszwaluw, Boerenzwaluw en Grote gele kwikstaart).

Binnen het plangebied zijn geen nesten aangetroffen van soorten die op dit moment ontheffingsplichtig zijn.

Zwarte kraai

In het bosperceel is wel een nestboom van Zwarte kraai aangetroffen. Zie voor de situering van de nestlocatie bijlage V. Oude nesten van zwarte kraaien worden vaak gebruikt door roofvogels zoals Ransuil en Boomvalk, die zelf geen nesten kunnen bouwen. Momenteel hoeft voor deze situatie nog geen ontheffing te worden aangevraagd.

Overige soorten

In het bosplantsoen is broedbiotoop aanwezig voor algemene broedvogelsoorten als Kool- en Pimpelmees, Boomklever, Heggenmus, Merel, Roodborst, Vink, Winterkoning, Zanglijster etc.

Daarnaast vormen de poelen potentieel broedgebied voor soorten als Wilde eend en Meerkoet.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 15 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

- *Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor 15 maart en na 15 juli.*

3.5 Amfibieën

Ten tijde van het onderzoek (buiten de actieve periode van amfibieën) zijn geen amfibieën of sporen van amfibieën (bijvoorbeeld eiklopren) aangetroffen in het plangebied. In de poelen is echter voorplanting te verwachten van de strikt beschermde Kamsalamander, Knoflookpad en Rugstreeppad (allen FFW tabel 3). Daarnaast zijn algemene soorten als Bruine kikker, Bastaardkikker, Kleine watersalamander en Gewone pad voortplantend te verwachten. De waterbodem, de aanwezige ruige randen van de watergang en overige ruige stukken binnen het plangebied vormen ook overwinteringsgebied.

Knoflookpad

De strikt beschermde Knoflookpad komt vaak voor in overgangsgebieden met kleinschalig afwisseling van verschillende landschappelijke functies zoals extensief grasland, voedselrijk water en bosschage. De aanwezigheid van goed vergraafbaar zand is een absolute voorwaarde voor deze grotendeels ondergronds levende soort. Als gevolg van schaalvergroting en intensivering verdwijnen steeds meer van dit soort gebieden.

In Deventer en omgeving komt Knoflookpad nog op diverse locaties voor (RAVON, Crombaghs & Creemers 2001 en Prudon 2002). Het kilometerhok waarin het plangebied ligt, is echter niet onderzocht op amfibieën (Natuurloket). In het plangebied is potentieel voortplantings- en overwinteringsbiotoop aangetroffen voor Knoflookpad. Wanneer de poelen bij de werkzaamheden wordt aangetast dient er aanvullend onderzoek naar Knoflookpad plaats te vinden. Dit onderzoek dient half april – begin juli uitgevoerd te worden.

Kamsalamander

Kamsalamander is een soort die voorkomt in afwisselende, halfopen landschappen, met een hoge dichtheid aan wateren. Om te zorgen voor voldoende dekking dienen kruiden en struiken aanwezig te zijn. Voor de voortplanting zijn diepere, vegetatierijke wateren, zoals poelen van belang. Ook worden Kamsalamanders aangetroffen in vijvers, dode rivierarmen, oude grindputten, karrensporen, sloten, greppels of leemkuilen.

Het voorkomen van Kamsalamander is bekend uit de omgeving van het plangebied (RAVON en waarneming.nl). In het plangebied is potentieel leefgebied van de soort aangetroffen. Wanneer de poelen bij de werkzaamheden wordt aangetast dient er aanvullend onderzoek naar Kamsalamander plaats te vinden. Dit onderzoek dient half april – begin juli uitgevoerd te worden.

Rugstreepad

Rugstreepad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers, maar kan ook op klei- en veengronden worden aangetroffen.

Het voorkomen van de strikt beschermde Rugstreepad is bekend uit de omgeving van Epse (RAVON en Natuurloket). In het plangebied is potentieel leefgebied van de soort aangetroffen. Wanneer de poelen bij de werkzaamheden wordt aangetast dient er aanvullend onderzoek naar Rugstreepad plaats te vinden. Dit onderzoek dient half april – half juni uitgevoerd te worden.

Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en op basis van bekende verspreidingsgegevens (RAVON, Natuurloket en waarneming.nl) zijn andere zwaardere beschermde amfibieënsoorten niet te verwachten in het plangebied.

Overige soorten

Bij de demping van de poelen en de beoogde werkzaamheden binnen het plangebied vindt aantasting plaats van zowel voortplantingsgebied als overwinteringshabitat van Gewone pad, Bastaardkikker, Bruine kikker en Kleine watersalamander.

Het betreft hier zogenaamd algemene, laag beschermde soorten (FFW tabel 1) waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet. Ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet hoeft derhalve niet aangevraagd te worden.

Effecten op overwinterende en voortplantende amfibieën kunnen geminimaliseerd worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de overwinterings- en voortplantingsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op zowel het land als in/ nabij water.

→ *De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor amfibieën niet aan de orde.*

3.6 Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (RAVON en Natuurloket) zijn deze ook niet te verwachten.

- *Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor reptielen niet aan de orde.*

3.7 Vissen

Tijdens het veldonderzoek zijn –voor zover mogelijk– de aanwezig poelen bemonster met steeknet. Hierbij zijn de niet beschermde soort Blankvoorn en de middelhoog beschermde Kleine modderkruiper (FFW tabel 2) aangetroffen (zie kaart in bijlage VI voor de vangstlocatie van Kleine modderkruiper). Deze poel is een restant van een oude rivierarm van de IJssel (Leest *et al.* 2005). Naar verwachting komt in de poel een restpopulatie van Kleine modderkruiper voor.

Aantasting van leef- en voortplantingsgebied van Kleine modderkruiper vindt plaats wanneer de poel gedempt wordt of wanneer het leefmilieu anderszins wordt beïnvloed. Wanneer dit het geval is, is het noodzakelijk een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet aan te vragen en dienen mitigerende maatregelen worden genomen zoals het wegvangen en overzetten van de Kleine modderkruipers naar een geschikte locatie buiten het plangebied.

De gunstige staat van instandhouding van de soort zal door de beoogde ingreep niet in gevaar komen. Kleine modderkruiper komt in het omliggende gebied, onder anderen in de Uiterwaarden van de IJssel, in de Dortherbeek en het Overijsselsch Kanaal, relatief algemeen voor (Crombaghs *et al.* 2002).

- *Samengevat kan gemeld worden dat in een poel de middelhoog beschermde Kleine modderkruiper is aangetroffen. Wanneer deze poel wordt gedempt zal leefgebied van Kleine modderkruiper verdwijnen en zal schade optreden aan Kleine modderkruiper. Hiervoor is het noodzakelijk een ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet aan te vragen en dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden.*

3.8 Ongewervelden

Dagvlinders en libellen

Het moment van het veldbezoek – buiten het voortplantingsseizoen van veel dagvlinders en libellen – was niet geschikt om deze soortgroepen betrouwbaar te inventariseren. Beschermde vlinder- en libellensoorten zijn echter voor hun voortplanting gebonden aan zeer specifieke habitats. Wegens het ontbreken van dergelijke habitats worden in deze groep geen beschermde soorten verwacht.

Mieren

In het plangebied zijn geen nestkoepels van beschermde mierensoorten aangetroffen. Beschermde mierensoorten zijn voornamelijk gebonden aan droge, open (naald)bossen en heideterreinen. Beide biotopen ontbreken in het plangebied.

Kevers

In Nederland komen/ kwamen vijf beschermde keversoorten voor. Juchtleerkever en Heldenbok en zijn al sinds de jaren '70 niet meer in Nederland waargenomen (Huijbregts, 2003). Drie beschermde keversoorten komen nog wel voor in Nederland (Vliegend hert, Gestreepte waterroofkever en Brede geelgerande waterroofkever). Voor deze soorten is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aanwezig

- *De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor ongewerveld niet aan de orde.*

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Crombaghs, B.H.J.M., N. van den Berg, & A.B. Goutbeek, 2002. Vissen in Overijssel. Verspreidingsatlas van zoetwatervissen in stromende en stilstaande wateren in Overijssel.
- Crombaghs B.H.J.M. & R.C.M. Creemers (2001). Soortenbeschermingsplan Knoflookpad. Rapport Directie natuurbeheer nr 2001/019. Min van LNV.
- Groenloket Overijssel
(<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/groenloket/groenloket.html>).
- Huijbregts H. (2003). Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse faunistische mededelingen: p19.
- Lange R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Leest A. van der, H. Stam en H. Wonink (2005). Grote Historische topografische Atlas 1905 Overijssel. Uitgeverij Nieuwland.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna (www.minlnv.nl).
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Nöllert A. & C. Nöllert (1992). Amfibieëngids van Europa.
- Provincie Overijssel (www.prv-overijssel.nl).
- Provincie Overijssel (2008). Streekplan Overijssel 2000+; Plannen voor Ruimte, Water en Milieu. Streekplan met wijzigingen tot mei 2008. Provinciale Staten van Overijssel.
- Provincie Overijssel (2007). Conceptkaart herbegrenzing PEHS (www.gisopenbaar.overijssel.nl).
- Prudon B. (2002). De knoflookpad in Overijssel, 2002. Stichting RAVON, Nijmegen
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl).
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (1996). Broedvogels inventariseren in Proefvlakken, Handleiding Broedvogel Monitoring (BMP). SOVON, Beek-Ubbergen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Sparreboom M. (red.) (1981). De amfibieën en reptielen van Nederland, België en Luxemburg.
- Waarneming.nl (www.waarneming.nl).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik /Aantal	Locatie	Status
> FLORA			
Brede wespenorchis	> 10 exemplaren	Wilgenbosje	FFW - Tabel 1
> ZOOGDIEREN			
Gewone dwergvleermuis	Mogelijk foeragerend	Langs randen	FFW - Tabel 3 / HR IV
Laatvlieger	Mogelijk foeragerend	Langs randen	FFW - Tabel 3 / HR IV
Aardmuis	Mogelijk voortplantend	Boschages	FFW - Tabel 1
Bosmuis	Mogelijk voortplantend	Boschages	FFW - Tabel 1
Egel	Mogelijk voortplantend	Boschages	FFW - Tabel 1
Huisspitsmuis	Mogelijk voortplantend	Boschages	FFW - Tabel 1
Haas	Voortplantend	Verspreid	FFW - Tabel 1
Mol	Voortplantend	Verspreid	FFW - Tabel 1
Rosse woelmuis	Mogelijk voortplantend	Boschages	FFW - Tabel 1
Tweekleurige bosspitsmuis	Mogelijk voortplantend	Boschages	FFW - Tabel 1
Veldmuis	Mogelijk voortplantend	Boschages	FFW - Tabel 1
Waterspitsmuis	Mogelijk voortplantend	Zie bijlage III	FFW - Tabel 3 / RL3
> BROEDVOGELS			
Boomklover	Mogelijk broedend	Bomen/boschages	FFW - Tabel 2,3
Heggenmus	Mogelijk broedend	Bomen/boschages	FFW - Tabel 2,3
Meerkoet	Mogelijk broedend	Poelen/oever	FFW - Tabel 2,3
Merel	Mogelijk broedend	Bomen/boschages	FFW - Tabel 2,3
Roodborst	Mogelijk broedend	Bomen/boschages	FFW - Tabel 2,3
Vink	Mogelijk broedend	Bomen/boschages	FFW - Tabel 2,3
Wilde eend	Mogelijk broedend	Poelen/oever	FFW - Tabel 2,3
Winterkoning	Mogelijk broedend	Bomen/boschages	FFW - Tabel 2,3
Zanglijster	Mogelijk broedend	Bomen/boschages	FFW - Tabel 2,3
Zwarte kraai	Broedend	Zie bijlage V	FFW - Tabel 2,3
> AMFIBIEËN EN REPTIELEN			
Bastaardkikker	Mogelijk voortplantend en overwinterend	Poelen	FFW - Tabel 1
Bruine kikker	Mogelijk voortplantend en overwinterend	Poelen en ruigte	FFW - Tabel 1
Gewone pad	Mogelijk voortplantend en overwinterend	Poelen en ruigte	FFW - Tabel 1
Kamsalamander	Mogelijk voortplantend en overwinterend	Poelen en ruigte	FFW - Tabel 3 / HR II & IV / RL3
Kleine watersalamander	Mogelijk voortplantend en overwinterend	Poelen en ruigte	FFW - Tabel 1
Knoflookpad	Mogelijk voortplantend en overwinterend	Poelen en ruigte	FFW - Tabel 3 / HR IV / RL2
> VISSEN			
Blankvoorn	Voortplantend	Poel	-
Kleine modderkruiper	Voortplantend	Zie bijlage VI	FFW - Tabel 2 / HR II
> ONGEWERVELDEN			
Geen relevante soorten			

Legenda soortentabel:

Beschermingsregime Flora- en faunawet (FFW):

Tabel 1: 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;

Tabel 2: 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan goedgekeurde gedragscode;

Tabel 3: Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

Tijdens hun broedseizoen zijn vogels strikter beschermd (Tabel 3) dan buiten deze periode (Tabel 2).

HR II/ HR IV en HR V verwijzen naar de bijlagen uit de Europese Habitatrichtlijn

RL 0 t/m RL 4 verwijzen naar de status op de Rode Lijst:

0 = Verdwenen; 1 = Ernstig bedreigd; 2 = Bedreigd; 3 = Kwetsbaar; 4 = Gevoelig.

BIJLAGE II: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetwijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, is verplicht dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

Tabel 1 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

Tabel 3 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

¹ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

BIJLAGE III: POTENTIEEL LEEFGEBIED WATERSPITSMUIS

BIJLAGE IV: METHODIEK ONDERZOEK WATERSPITSMUIS

Het vangen van muizen vindt plaats met inloopvallen (lifetraps), die in rijen langs potentieel geschikte locaties geplaatst worden. Wanneer de vallen zijn geplaatst duurt het enige tijd voordat de spitsmuizen aan het vreemde voorwerp in hun leefgebied zijn gewend. Om te voorkomen dat de eerste controles weinig resultaat opleveren, worden de vallen tenminste twee dagen tevoren in het veld geplaatst om te 'prebaiten'. Bij het te gebruiken valtype (Longworth) is het mogelijk de val zodanig af te stellen dat het deurtje niet dichtgaat als een muis de val inloopt. Dit zogenaamde 'prebaiten' is bedoeld om de muizen te laten wennen aan de vallen. De vallen worden voorzien van aas (o.a. maden) en hooi.

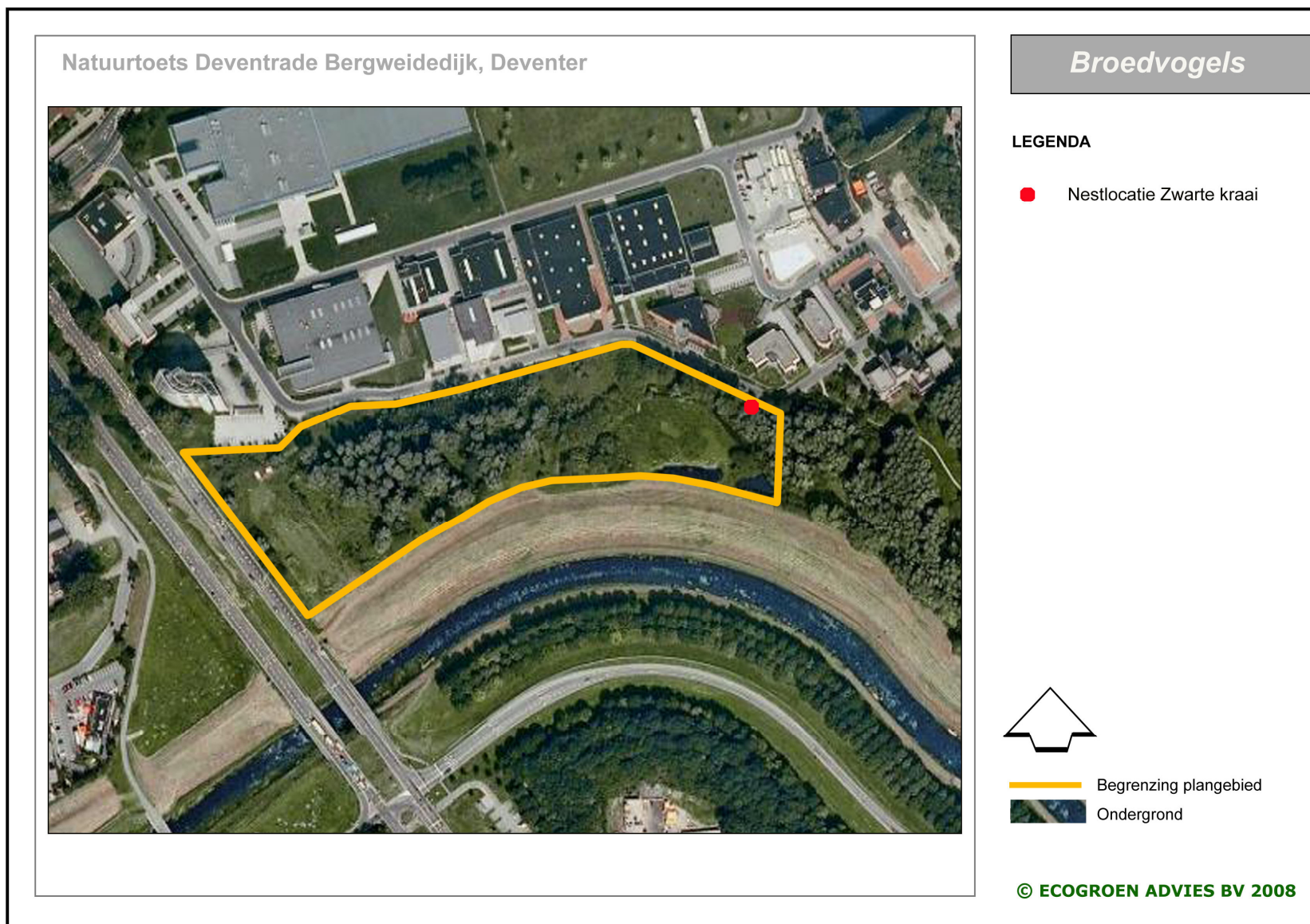
Een regelmatige controle van de lifetraps is erg belangrijk. Wanneer de muizen te lang in de val zitten, neemt de kans op sterfte toe. Om de kans op sterfte zo klein mogelijk te houden is het noodzakelijk de vallen minimaal tweemaal per dag te controleren.

Onderstaand is het meest geschikte controleschema weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met de activiteitsperiode van muizen.

De veldactiviteiten voor het muizenonderzoek zien er als volgt uit:

- Dag 1:   – Neerzetten van de vallen; prebaiten om de muizen te laten wennen
- Dag 2,3:   – Prebaiten
- Dag 4:   – 's Ochtends de val op scherp zetten
- 's Avonds controleren van de vallen
- Dag 5:   – 's Ochtends controleren van de vallen
- 's Avonds controleren van de vallen
- Dag 6:   – 's Ochtends controleren van de vallen
- 's Avonds controleren van de vallen
- Dag 7:   – 's Ochtends controleren en opruimen vallen

BIJLAGE V: INVENTARISATIEKAART BROEDVOGELS

BIJLAGE VI: INVENTARISATIEKAART VISSEN

